

te trekken. 'Ziezo, nu gaat er wat gebeuren', dacht deze (wij volgen zijn eigen relaas), 'nu komt er dus een combinatie die een zekere wilsvorming bij die Duitsers op tafel kan leggen. Waarom zou ik daar bij blijven? Ik hoor helemaal niet in dat gezelschap thuis. Politiek is nooit mijn vak geweest. Ik . . . ben naar mijn werk teruggegaan.'¹ Rouwig was Einthoven daar niet om: hij had niet veel op met de heren politici, Telders inbegrepen.

Benjamin Marius Telders van wie in de herfst van '40 belangrijke verzetsimpulsen zouden uitgaan, was een begenadigd jurist. Hij was in 1903 in Den Haag als oudste zoon van een bekend advocaat geboren, had in Leiden en Parijs gestudeerd en was in '27 in Leiden gepromoveerd, waarna hij zich in zijn geboortestad als advocaat gevestigd had. Acht-en-twintig was hij pas toen hij ('31) in Leiden tot hoogleraar in het volkenrecht benoemd werd, later ook in de rechtsencyclopedie. Die tweede opdracht wijst al op een uiterst veelzijdige belangstelling. Inderdaad: na zijn benoeming publiceerde hij niet alleen studies over het volkenrecht, maar ook over het burgerlijk recht, het handelsrecht, het procesrecht, het octrooirecht, de rechtsgeschiedenis en de rechtsfilosofie – trouwens ook over staatkunde, algemene geschiedenis en algemene filosofie. Hij was een achterneef van Louis Couperus en had diens boekerij geërfd. De litteratuur had zijn liefde, maar evenzeer de schilderkunst en de muziek; zelf was hij een verdienstelijk pianist. Hij had een uitgebreide talenkennis (Frans, Duits, Engels, Spaans, Italiaans, Russisch) en was dan bovendien nog in het fraai ingerichte huis aan het Rapenburg dat hij geheel alleen bewoonde (hij was ongehuwd), 'een gul en genoegelijk en geestig gastheer' die van elke maaltijd met zijn vrienden een sprankelende feestmaaltijd wist te maken.²

Anderen zouden wellicht de neiging hebben, een dergelijke rijkdom aan gaven uitsluitend in eigen vrienden- en werkkring te ontplooiën, maar voor zulk een isolement voelde Telders niet. Zowel met de binnen- als met de buitenlandse politiek leefde hij intens mee (hij reisde ook veel, tot in Amerika en Rusland toe) en in '38 nam hij de grote stap: hij liet zich tot voorzitter benoemen van de liberale partij.

¹ Getuige L. Einthoven, *Eng.*, dl. VII c, p. 750. ² R. P. Cleveringa: Artikel over Telders in *Ars Aequi*, jan. 1959.